

Sygn. akt III AUa 866/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Lucyna Ramlo
Sędziowie:	SA Grażyna Horbulewicz SA Alicja Podlewska (spr.)
Protokolant:	stażysta Anna Kowalewska

po rozpoznaniu w dniu 20 października 2016 r. w Gdańsku

sprawy M. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury i wysokość świadczenia

na skutek apelacji M. D.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 20 października 2015 r., sygn. akt VII U 1469/15

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gdańsku VII Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, pozostawiając termu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

SSA Alicja Podlewska SSA Lucyna Ramlo SSA Grażyna Horbulewicz

Sygn. akt III AUa 866/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 czerwca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. przyznał z urzędu ubezpieczonemu M. D. prawo do emerytury od dnia (...) tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego, w związku z czym ustało prawo ubezpieczonego do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Ubezpieczony wywiódł odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę w całości poprzez ustalenie prawa do emerytury od dnia 01 lipca 2015 r. Wnioskodawca wskazał, iż przejście na emeryturę w miesiącu czerwcu jest dla niego bardzo niekorzystne, gdyż składki i kapitał początkowy nie podlegają waloryzacji metodą kwartalną.

W odpowiedzi na odwołanie ubezpieczonego pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, wskazując, iż pozwany wydał zaskarżoną decyzję na podstawie art. 24a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS oraz wstrzymał wypłatę renty z tytułu niezdolności do pracy na podstawie art. 101a cyt. ustawy, jako że odwołujący uzyskał, zgodnie z art. 24 ust. 1b ustawy, wiek emerytalny.

Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 20 października 2015 r. oddalił odwołanie ubezpieczonego.

U podstaw rozstrzygnięcia Sądu legły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

Ubezpieczony M. D., urodzony dnia (...), z zawodu ekonomista, od dnia 1 września 2011 r. do dnia 30 czerwca 2015 r. przyznane miał prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy.

W dniu 29 maja 2015 r. ubezpieczony zwrócił się do pozwanego z wnioskiem o zaniechanie przyznania emerytury z urzędu z dniem (...) wskazując, iż do dnia 30 czerwca 2015 r. ma przyznane prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy i pozostaje w stosunku pracy, a przejście na emeryturę planuje w późniejszym terminie na swój wniosek, co podyktowane jest mniej korzystnymi warunkami przejścia na emeryturę w miesiącu czerwcu z uwagi na wykluczenie waloryzacji kwartalnej.

Zaskarżoną decyzją z dnia 15 czerwca 2015 r. pozwany organ rentowy przyznał z urzędu ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia (...) tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego, wstrzymując jednocześnie z dniem (...) prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, iż spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do ustalenia, czy wnioskodawca nabywający z urzędu prawo do emerytury z dniem osiągnięcia wieku emerytalnego zgodnie z art. 24a ustawy emerytalnej, uprawniony jest do złożenia wniosku o przyznanie prawa do emerytury w późniejszym terminie. Innymi słowy, czy możliwym jest w świetle art. 24a przejście przez ubezpieczonego na emeryturę zamiast renty z tytułu niezdolności do pracy, wyłącznie na jego wniosek i przyznanie prawa do przedmiotowego świadczenia z opóźnieniem i od daty wskazanej przez ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy przyjął, iż bezspornym jest, że wymagany wiek 65 lat i 8 miesięcy ubezpieczony osiągnął dnia (...) Bezspornie również do dnia 30 czerwca 2015 r. ubezpieczony uprawniony był do renty z tytułu niezdolności do pracy. Dalej Sąd powołał treść art. 116 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz § 3 - 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), ze wskazaniem, iż przykładowe sytuacje obligatoryjnego działania organów rentowych to: przyznanie emerytury zamiast renty z tytułu niezdolności do pracy (art. 24a, art. 27a), podział renty rodzinnej w razie ujawnienia okoliczności powodujących konieczność dokonania podziału po raz pierwszy lub zmiany warunków dotychczasowego podziału ze względu na zmianę liczby osób uprawnionych (art. 74 ust. 3), zmiana wysokości emerytur i rent w ramach waloryzacji (art. 93).

Przy tym Sąd I instancji zaznaczył, iż generalną zasadą prawa emerytalno-rentowego jest zasada wnioskowości zainteresowanych starających się o stosowne świadczenia. Niemniej jednak jak wynika jednoznacznie z treści przywołanych wyżej przepisów, ustawodawca przewidział również sytuacje, w których działanie organu rentowego nie jest warunkowane żadnymi wnioskami zainteresowanych, a świadczenie przyznawane jest z urzędu, przyjmując, iż z taką sytuacją mamy do czynienia w przedmiotowej sprawie, w której zgodnie z brzmieniem art. 24a ustawy emerytalnej, ubezpieczonemu przyznano z urzędu emeryturę zamiast dotychczas pobieranej renty z tytułu niezdolności do pracy, bezpośrednio po osiągnięciu wieku uprawniającego do przyznania emerytury.

Tym samym w ocenie Sądu Okręgowego, brak jest w świetle cytowanych przepisów ustawy, do uwzględnienia wniosku ubezpieczonego o „opóźnienie” przyznania prawa do emerytury, które w istocie miało na celu osiągnięcie emerytury z uwzględnioną waloryzacją kwartalną.

Wobec faktu, iż ubezpieczony spełnił przesłanki nabycia prawa do emerytury z urzędu, pozwany organ rentowy zobowiązany był do przyznania przedmiotowego świadczenia zgodnie z treścią obowiązujących przepisów ustawy, nie zaś zgodnie z wnioskiem ubezpieczonego. Uwzględnienie natomiast przez pozwanego wniosku ubezpieczonego, nie tylko kłóciło by się z ideą wszczynania postępowania z urzędu, ale również naruszałoby w tym zakresie przepisy cytowanej ustawy zobowiązujące pozwanego organ do obligatoryjnego działania w sprawie przyznania świadczenia. Zważywszy na zobowiązanie pozwanego przez ustawodawcę do wszczęcia postępowania z urzędu, nie budzi wątpliwości konieczność wydania merytorycznej decyzji stanowiącej zwińczenie prowadzonego postępowania. W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że bez znaczenia pozostaje fakt złożenia wniosku, zarówno o przyznanie prawa do emerytury, jak również wniosku o przesunięcie przyznania tego prawa, jak w niniejszej sprawie. Z tych też względów Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz cytowanych powyżej przepisów, oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł ubezpieczony zaskarżając go w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów zarówno przepisów prawa materialnego oraz prawa postępowania cywilnego:

1A- art. 24a, art. 25 ust. 3-12, art. 25a ust. 1-8 i art. 116 ust. 1, art. 137 ust. 4-6a, art. 173-175 ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez błędną ich wykładnię i niewłaściwe,

1B - art. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez błędną ich wykładnię i niewłaściwe zastosowanie,

2- art. 231 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. w zw. z art. 328 k.p.c. poprzez nieprecyzyjne ustalenie stanu faktycznego i wynikających z niego zarzutów ubezpieczonego.

W rezultacie ubezpieczony wniósł o zmianę przedmiotowego wyroku poprzez zmianę decyzji ZUS i ustalenie, iż kwota składek oraz kwota kapitału początkowego zaewidencjonowane na koncie wnioskodawcy dnia 30 maja 2015 r., powiększone o kwoty waloryzacji kwartalnych przeprowadzonych za czas po dniu 31 stycznia 2015 r., podlegają ostatniej kwartalnej waloryzacji według wskaźnika za pierwszy kwartał 2015 r.

W przypadku uznania nierozpoznania istoty sprawy przez Sąd I instancji, ubezpieczony wniósł o uchylenie zaskarżonego niniejszym wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania, w tym o kosztach postępowania apelacyjnego.

W uzasadnieniu apelacji ubezpieczony zarzucił, iż uzasadnienie wyroku nie spełnia wymogów określonych w art. 328 § 2 k.p.c. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądów powszechnych uzasadnienie wyroku musi zawierać elementy pozwalające na weryfikację stanowiska sądu. Uzasadnienie wyroku musi być na tyle precyzyjne i jasne by dało się w sposób bezsporny ujawnić sferę motywacyjną orzeczenia. Zdaniem skarżącego omawiane niniejszym uzasadnienie ww. kryteriów nie spełnia.

Dalej ubezpieczony podniósł, iż motywacją do złożenia odwołania, a zatem celem jaki pragnął on osiągnąć w wyniku jego składania, było nieprawidłowe ustalenie wysokości przysługującej mu emerytury, tj. z pominięciem kwartalnej waloryzacji składek zgromadzonych po dniu 31 stycznia 2015 r. Zdaniem ubezpieczonego zastosowany w jego przypadku tryb postępowania, tj. ustalenie emerytury z urzędu z zastosowaniem wyłącznie waloryzacji rocznej doprowadził do zmniejszenia przysługującego mu świadczenia o kwotę ok. 600,00 zł/m-cznie brutto. Okolicznością bezsporną bowiem jest, że do dnia 30 czerwca 2015 r. Ubezpieczony posiadał ustalone prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy i w tym też okresie w dniu (...) osiągnął ustalony w art. 24 ustawy emerytalnej powszechny wiek emerytalny. Ponadto, również bezspornym jest, że do dnia 30 czerwca 2015 r. i nadal ubezpieczony zatrudniony jest w (...) Sp. z o.o.

W związku z czym, mając świadomość niekorzystności przepisów o ustalaniu prawa do emerytury w czerwcu danego roku, w dniu 29 maja 2015 r. złożył wniosek o zawieszenie prawa do renty od dnia 1 czerwca 2015 r., a tym samym nie posiadał uprawnień do renty na dzień osiągnięcia wieku emerytalnego. Zdaniem ubezpieczonego tenże wniosek nie został przez ZUS w ogóle rozpoznany, a orzekający przedmiotową sprawę Sąd orzekający, omawiany powyżej aspekt

postępowania w ogóle pominął. Tymczasem ww. działanie ubezpieczonego powinno być dla rozstrzygnięcia niebagatelne znaczenie. Jeżeli bowiem uznać za zasadny i prawidłowy wniosek o zawieszenie prawa do renty za m-c 06/2015, to ubezpieczony nie podlegałby zasadom ustalania emerytury z urzędu, a tym samym miałby prawo do złożenia wniosku w lipcu lub innym wybranym przez niego momencie, co w konsekwencji wpłynęłoby na wysokość przyznanego mu świadczenia. Jak bowiem stanowi art. 24a ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, emeryturę, o której mowa w art. 24, przyznaje się z urzędu zamiast renty z tytułu niezdolności do pracy osobie, która osiągnęła wiek uprawniający do tej emerytury podlegała ubezpieczeniu społecznemu albo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Emeryturę przyznaje się od dnia osiągnięcia przez rencistę wieku uprawniającego emerytury, a w przypadku gdy wypłata renty z tytułu niezdolności do pracy była wstrzymana od dnia, od którego podjęto jej wypłatę. Per analogia, w przeciwnym przypadku, powinna być ustalana i przyznawana na wniosek, co odpowiadałoby ogólnej zasadzie płynącej z art. 116 ust. 1 cyt. ustawy.

Co więcej ubezpieczony sprzeciwia się zastosowanym przez ZUS zasadom ustalenia, przyznanej mu z urzędu emerytury, który to aspekt również nie został należycie zbadany przez Sąd. Jak bowiem wynika z uzasadnienia wyroku, zdaniem Sądu spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do ustalenia, czy wnioskodawca nabywający z urzędu prawo do emerytury z dniem osiągnięcia wieku emerytalnego, uprawniony jest do złożenia wniosku o przyznanie prawa w późniejszym terminie. Tymczasem, w odwołaniu z dnia 13 lipca 2015 r. i załączonych do niego dokumentach, niereprezentowany na ten czas ubezpieczony, wyraźnie wskazywał, że motywem jego działań jest ustalenie emerytury przy uwzględnieniu waloryzacji kwartalnych za okres po dniu 31 stycznia 2015 r., co w jego przypadku nie zostało wykonane. Tym samym, w ocenie ubezpieczonego spór sprowadzał się nie tylko do aspektu, który wskazał Sąd, ale również był sporem o wysokość świadczenia.

Dalej ubezpieczony podniósł, że z art. 25 i następnych ustawy emerytalnej wynika, że wysokość emerytury zależy od finalnej kwoty składek oraz kapitału początkowego, przy czym dla zachowania ich realności konieczna jest ich waloryzacja. Procedurę takiej waloryzacji wprowadza art. 25 i art. 25a oraz art. 173 ustawy emerytalnej. Waloryzacje kapitału początkowego odbywają się na zasadach przewidzianych dla uaktualniania składek. Waloryzacja roczna składek polega zaś na pomnożeniu zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego składek emerytalnych na dzień 31 stycznia roku, za który jest przeprowadzana, przez wskaźnik waloryzacji, powiększona o kwotę przeprowadzonych już waloryzacji. Przeprowadzana jest od 1 czerwca każdego roku - corocznie. Waloryzacje kapitału początkowego przeprowadzane są według wskaźników waloryzacji składek. Co więcej, zgodnie z art. 25a ustawy emerytalnej przy ustalaniu wysokości emerytury kwota składek na ubezpieczenie emerytalne zaewidencjonowanych po 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią roczną waloryzację, jest waloryzowana kwartalnie. Wbrew zatem ustaleniom ZUS przepisy art. 25 i 25a cyt. ustawy nie wykluczają się, lecz wzajemnie uzupełniają regulując całościowo sposób ustalenia wysokości emerytury w zależności od czasu, w którym jest ona ustalona. Pierwszy z nich dotyczy bowiem składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego na dzień 31 stycznia danego roku, zaś drugi składek zaewidencjonowanych po dniu 31 stycznia danego roku. Jak bowiem wskazuje orzecznictwo Sądów powszechnych, w tym m. in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 18 marca 2015 r. (sygn. akt III AUa 933/14) taka praktyka prowadziłaby do niedopuszczalnego zróżnicowania sposobu ustalania wysokości emerytury w trakcie jednego kwartału, ze skutkiem w postaci nierównego traktowania wszystkich ubezpieczonych. Nadto interpretacja taka tworzyłaby swoistą pułapkę prawną, iż wyłącznie świadczeniobiorca ponosiłby negatywne konsekwencje z tytułu odprowadzenia kolejnych składek, otrzymując wbrew oczekiwaniom niższe świadczenie. Dla zobrazowania sytuacji wskazać należy, że waloryzacja roczna za rok 2014 wynosiła 102,06 %, zaś za I kwartał 2015 112,30%, co daje różnicę niemal 10 %.

W ocenie ubezpieczonego zastosowana przez ZUS i usankejonowana przez Sąd I instancji wykładnia ww. norm prowadzi do naruszenia gwarantowanej zarówno postanowieniami art. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2015.121, ze zm.), ale i art. 32 Konstytucji RP zasady równości wobec prawa. Abstrahując bowiem do faktu, że w przypadku osób, którym ZUS ustala świadczenia z urzędu, pozbawione są one możliwości decydowania i związanego z tym faktem ponoszenia ryzyka w zakresie wysokości ustalonego w wyniku ww. czynności świadczenia, to także odbiera im się prawo do uzyskiwania świadczeń na wyższym poziomie. Trudno bowiem mówić o równości wobec prawa

osób, z których jedna nie pobierająca świadczeń z ZUS osiągnąca wiek emerytalny w czerwcu danego roku, świadomie składa wnioski w innym niż czerwiec miesiącu, druga zaś uzyskująca uprawnienie z urzędu, pozbawiona jest prawa samo decydowania, a w konsekwencji zmuszona jest do pobierania świadczenia w niższej nawet o kilkanaście procent wysokości.

Ubezpieczony także zaznaczył, że zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2015 r. stosowanie przez sąd prawa materialnego wymaga odpowiedniego ustalenia stanu faktycznego. Reguły tej nie zamyka zasada kontryktoryjności, gdyż sprawa przed wyrokowaniem powinna być dostatecznie wyjaśniona. Zasada kontryktoryjności może w wielu przypadkach prowadzić do ułomnego procesu i niewyjaśnienia sprawy w minimalnym (koniecznym) zakresie. Nie można stosować prawa materialnego (rozstrzygać sporu) bez wyjaśnienia warstwy faktycznej w zakresie pozwalającym na aplikację tego prawa. Tylko wtedy realizuje się konstytucyjne prawo strony do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). Oznacza to, że dla rozpatrzenia sprawy sąd powinien przeprowadzić odpowiednie postępowanie dowodowe nawet z urzędu. W tym kontekście należy też rozumieć wymaganie (pojęcie) dostatecznego wyjaśnienia okoliczności spornych, które warunkuje rozstrzygnięcie (wyrokowanie) w sprawie (art. 217 § 3 k.p.c.). Skoro sąd pomija twierdzenia i dowody, jeżeli sporne okoliczności zostały już dostatecznie wyjaśnione, to powinien prowadzić postępowanie dowodowe nawet z urzędu, jeżeli okoliczności istotne nie zostały dostatecznie wyjaśnione (a contrario art. 217 § 3 k.p.c.), III UK 166/14. Co więcej, rozpoznanie istoty sprawy jest pojęciem węższym niż rozpoznanie i rozstrzygnięcie sprawy w ogóle, nie może ono być utożsamiane ani kojarzone z rozpoznaniem tylko kwestii formalnoprawnych. Przez nierozpoznanie istoty sprawy należy rozumieć niezbadanie podstawy merytorycznej dochodzonego roszczenia. O takiej zaś sytuacji należy mówić, jeżeli w pierwszej instancji - na skutek błędnej koncepcji prawnej rozstrzygnięcia sprawy nie poczyniono żadnych (jakichkolwiek) ustaleń faktycznych w celu rozpoznania spornego stosunku (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach - V Wydział Cywilny z dnia 19 kwietnia 2013 roku, sygn. akt V ACa 61/13).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego skutkuje koniecznością uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Na wstępie wskazać należy, iż zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem judykatury, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2010 r., sygn. akt II UZ 49/09, LEX nr 583831). Z kolei w wyroku z dnia 23 kwietnia 2010 r. (II UK 309/09, LEX nr 604210) Sąd Najwyższy wskazał, że zgodnie z systemem orzekania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w postępowaniu wywołanym odwołaniem do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych sąd rozstrzyga o prawidłowości zaskarżonej decyzji w granicach jej treści i przedmiotu. Ponadto treść decyzji wydanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a także zakres wniesionego od niej odwołania wyznacza przedmiot sporu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 listopada 2004 r., III AUa 430/2004).

Decyzją z dnia 15 czerwca 2015r. pozwany przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia (...) zamiast pobieranej dotychczas renty z tytułu niezdolności do pracy, wstrzymał wypłatę renty z dniem (...) oraz ustalił wysokość emerytury. Ubezpieczony w odwołaniu nie zgodził się z przyznaniem mu prawa do emerytury na okres 13-30 czerwca 2015r., wskazując, iż złożył wniosek o zawieszenie wypłaty renty, zatem powołując się na przesłanki z art. 24a ust 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS (t.j. Dz.U. z 2016r. poz. 887 – dalej: „ustawa emerytalna”) oraz zakwestionował wysokość emerytury, a konkretnie sposób waloryzacji składek. Przedmiotem sporu było zatem nie tylko prawo ubezpieczonego do emerytury za okres od 13 czerwca 2015 r. do 30 czerwca 2015r. ale i wysokość emerytury. W zaskarżonym wyroku Sąd I instancji orzekł wyłącznie o prawie, nie rozpoznając odwołania w pozostałym zakresie (wysokość emerytury).

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu I instancji, iż decyzja ZUS w zakresie daty od której przyznano ubezpieczonemu prawo do emerytury była prawidłowa, aczkolwiek należy uzupełnić ustalenia faktyczne i prawne w tym zakresie.

Podkreślić należy, iż zgodnie z treścią art. 24a ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, emeryturę, o której mowa w art. 24a, przyznaje się z urzędu zamiast renty z tytułu niezdolności do pracy osobie, która osiągnęła wiek uprawniający do tej emerytury oraz podlegała ubezpieczeniu społecznemu albo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym (ust. 1). Emeryturę przyznaje się od dnia osiągnięcia przez rencistę wieku uprawniającego do emerytury, a w przypadku gdy wypłata renty z tytułu niezdolności do pracy była wstrzymana - od dnia, od którego podjęto jej wypłatę (por. komentarz do art. 24a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, autor Karina Jankowska, Inetta Jędrasik—Jankowska). Emeryturę przyznawaną w oparciu o cytowany artykuł przyznaje się zamiast renty, co oznacza automatyczne ustanie prawa do renty i obligatoryjne zastąpienie go prawem do emerytury. Stanowi o tym art. 101a ustawy emerytalnej, zgodnie z którym prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy ustaje z dniem, od którego została przyznana emerytura zgodnie z art. 24a tej ustawy (por. komentarz art. 24a, Emerytury i renty, red. Gudowska 2013, wyd. 1/Spyt).

Bezspornym jest, że ubezpieczony wiek emerytalny osiągnął w dniu (...) W tej dacie był uprawniony do pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy. Wbrew zarzutom apelacji treść pisma ubezpieczonego z dnia 29 maja 2015 r. do ZUS nie daje żadnych podstaw do uznania go za wniosek o wstrzymanie wypłaty renty. Ubezpieczony w powyższym wniosku, domagał się bowiem wyłącznie „zaniechania przyznania mu emerytury z urzędu z dniem (...)” wskazując jednocześnie, iż do 30 czerwca 2015r. ma ustalone prawo do renty i pozostaje w stosunku pracy (k. 12. a.e. tom III). Zasadność takiego wnioskowania potwierdza treść kolejnego pisma ubezpieczonego do ZUS z dnia 30 czerwca 2015r. (k. 15 a.e. tom III), w którym skarżący „w nawiązaniu do prośby z dnia 29 maja 2015r. o zaniechanie ustalenia emerytury z urzędu – wystąpił z prośbą o zawieszenie (wstrzymanie) wypłaty renty za miesiąc czerwiec 2015r.” Z porównania powyższych pism wynika jednoznacznie, iż z wnioskiem o zawieszenie wypłaty renty ubezpieczony wystąpił dopiero 30 czerwca 2015r., przy czym wystąpił nieskutecznie, bowiem już po ustaniu prawa do renty (art. 101a ustawy). Nie można skutecznie domagać się zawieszenia prawa do świadczenia, które ustało.

Reasumując nie było podstaw do wstrzymania przez pozwanego wypłaty ubezpieczonemu renty przed dniem (...), w oparciu o przepis art. 134 ust 1 pkt 1 w związku z art. 103 ust 3 ustawy emerytalnej. Skoro tak to nie było też podstaw do stwierdzenia naruszenia art. 24a ust 2 ustawy emerytalnej, poprzez przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury od dnia osiągnięcia powszechnego wieku.

Z tego względu chybiony był zarzut naruszenia prawa materialnego wynikający z punktu 1a apelacji.

Mimo, iż rozstrzygnięcie Sądu I instancji co do daty przyznania prawa do emerytury nie było wadliwe nie może się ostać, skoro równocześnie Sąd ten nie przesądził o wysokości świadczenia. Rozstrzygnięcie o wysokości emerytury ubezpieczonego, a konkretnie sposobu waloryzacji składek jest zdeterminowane datą przyznania prawa do tego świadczenia. W konkretnej sprawie nie można zatem było orzec wyłącznie o prawie. Z tego względu zarzut nierozpoznania istoty sprawy był zasadny. Przypomnieć bowiem należy, iż do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy zaniechał on zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2012 r., I CZ 168/12, OSNIC z 2013 r., nr 5, poz. 68, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2015 r. V CZ 119/14 www. sn.pl).W konsekwencji Sąd Apelacyjny uznał, iż stosownie do treści art. 386 § 4 k.p.c., zachodzi konieczność uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

W świetle powyższego przedwczesnym i zbędnym było ustosunkowywanie się do zarzutu naruszenia prawa materialnego wynikającego z punktu 1B apelacji.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy winien zatem dokonać ustaleń faktycznych i prawnych niezbędnych do oceny zasadności decyzji z dnia 15 czerwca 2015r. i odwołania w zakresie odnoszącym się do wysokości emerytury ubezpieczonego, w szczególności przyjętego sposobu waloryzacji składek.

Jedynie dodatkowo Sąd Apelacyjny zauważa, iż ubezpieczony nie wyjaśnił na czym konkretnie polegało, w jego ocenie, naruszenie art. 233 § 1 kpc oraz art. 231 kpc, co czyni ten zarzut nieskutecznym. Uzasadnienie skarżonego wyroku spełniało kryteria z art. 328 § 2 kpc, czym innym jest bowiem trafność ustaleń faktycznych i prawnych, a czym innym zachowanie kryteriów konstrukcji uzasadnienia wynikających z powołanego przepisu. Te w ocenie Sądu II instancji, Sąd Okręgowy zachował, wyjaśniając motywy faktyczne i prawne swojego rozstrzygnięcia.

SSA Alicja Podlewska SSA Lucyna Ramlo SSA Grażyna Horbulewicz